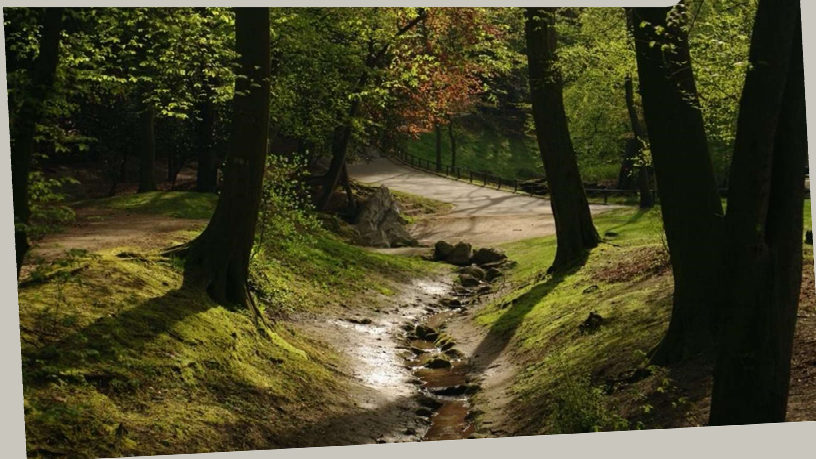
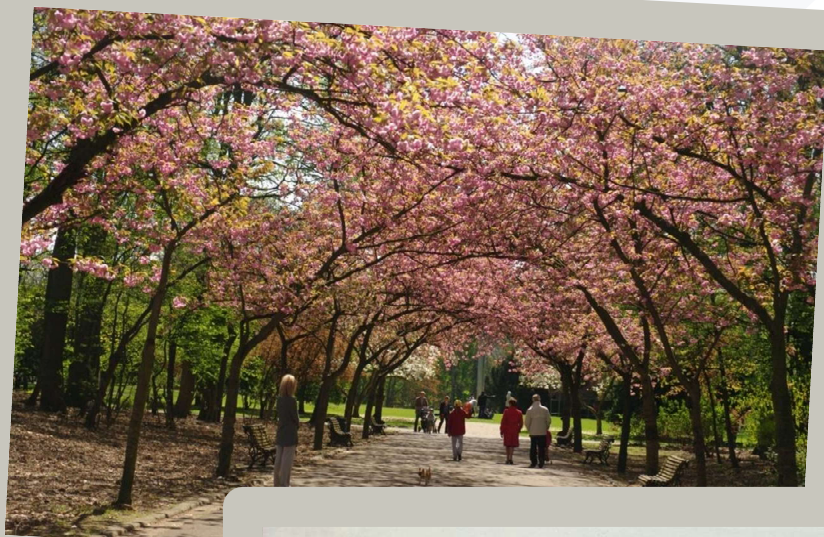

Ontdek het Josaphatpark!

Welkom iedereen!

Vandaag ontdek je het Josaphatpark, zijn geschiedenis en alles wat dit park zo bijzonder maakt. We geven je alvast wat nuttige informatie om van dit ontdekkingsparcours een succes te maken.

Voor je vertrekt

Als je ten volle van je parcours wilt genieten, zul je slim moeten omgaan met je tijd, de vragen en de weg.

Iedere keer dat je deze voetsporen in je vragenlijst vindt, volg je de aanwijzingen. Ze brengen jou en je team naar de volgende stap.

V1

Dit symbool duidt de vragen aan. Kijk goed om je heen om ze te kunnen beantwoorden!

Dit symbooltje kondigt extra informatie over het park aan. Duid in je team één of meerdere kinderen aan die het tekstje naast dit symbooltje zullen voorlezen wanneer je het in de vragenlijst tegenkomt.

Als je dit diertje ziet, ga je in het rooster op zoek naar een van zijn vriendjes.

Veel ontdekkingsplezier!

De dieren van het Josaphatpark

Er leven heel wat dieren in het Josaphatpark. Je zult er op je parcours dan ook verschillende tegenkomen. Sommige werden bewust in het park uitgezet, andere komen er van nature in het wild voor.

Iedere keer dat het over een dier gaat, zal de egel je eraan herinneren zijn naam op te zoeken in het rooster.

Opgelet: er is een indringer in het rooster geslopen! Kun jij hem ontmaskeren?

W	A	T	E	R	H	O	E	N	K
E	I	V	N	A	C	H	E	R	L
E	M	A	P	D	S	O	V	A	P
K	A	P	A	R	K	I	E	T	B
H	H	K	G	L	F	E	K	K	C
O	P	A	A	R	D	Z	I	O	R
O	I	K	J	R	O	E	K	N	E
R	Z	A	B	X	P	L	K	I	G
N	E	H	C	W	V	E	E	J	J
Y	H	Z	W	A	A	N	R	N	I
S	C	H	I	L	D	P	A	D	T

Het Josaphatpark, een van de mooiste parken van Brussel!

Je vindt er paden, opmerkelijke bomen, beeldhouwwerken, monumenten en speeltuinen. Het is een favoriet wandelplekje voor buurtbewoners, jeugdbewegingen en dagjestoeristen. Jouw beurt nu om het park te ontdekken en zijn geschiedenis te ontrafelen!

Ontdek het Josaphatpark - Deel 1

Het parcours start aan deze wegwijzers voor Brasserie de Lalaing, Paul Deschanellaan 10.

Let voor je het park ingaat eens op deze straatlamp tegenover je. Heb je de vier lampen 's avonds al eens mogen bewonderen? De beeldhouwer, Jacques de Lalaing, ontwierp deze lamp toen elektriciteit nog maar pas was uitgevonden. Dat is meer dan 100 jaar geleden! In die tijd moest kunst zichtbaar zijn in de straten, in prachtige gevels maar ook in nuttige voorwerpen zoals deze lamp. 's Avonds verlicht ze dit rondpunt en overdag is ze gewoon prachtig om naar te kijken.

V1

Tegen een decor van bananenbladeren beeldde de kunstenaar twee vechtende diersoorten af. Herken jij ze?

.....

.....

*De wegwijzer vertelt je welke richting je moet uitgaan om in het park te geraken. Neem de brug over de spoorweg. Steek de Ambassadeur Van Vollenhovenlaan over en ga het park in via de weg recht voor je. Na enkele meters vertelt een bord je dat je op de **Kasteel Marthaweg** bent.*

Hou halt aan de lamp. Geniet van het uitzicht en de sfeer die de grote bomen nu al scheppen!

Josaphat: wat een grappige naam voor een park!

Het verhaal gaat dat lang geleden een pelgrim naar Schaarbeek terugkeerde na een lange reis door de Vallei van Josaphat bij Jeruzalem. Hij stond versteld van de gelijkenis tussen deze vallei en de vallei die hij ontdekte tijdens zijn reis door het Heilige Land. En zo komt het dat deze vallei die naam kreeg en dat ze ook nu nog het Josaphatpark wordt genoemd.

Loop het pad af en stop aan dit standbeeld aan je linkerkant.

V2

Het park wordt gesierd door verschillende standbeelden. Dit beeld toont een beroep dat je hard nodig hebt in een omgeving zoals deze. Noem 3 voorwerpen op het standbeeld waaraan je zijn beroep kunt herkennen:

.....

.....

.....

Vind met deze tips het beroep dat dit beeldhouwwerk uitbeeldt:

- ☐ Bergbeklimmer
- ☐ Bijenhouder
- ☐ Snoeier
- ☐ Metselaar

Ga in de buurt van het standbeeld op zoek naar dit bord. Deze weg moet je nu volgen.

Je komt nu bij de Laiterie.

Lang voor het park er was, lag hier een vallei die was uitgehold door een rivier met de naam Roodenbeek. Mooie bomen en deze rivier gaven deze plek veel charme. Het handjevol bewoners van deze vallei had dus veel geluk. In de 19de eeuw kwamen de inwoners van het centrum van de stad er graag wandelen.

Het oude kasteel van Martha

Begin jaren 1900 ontstond het idee om er een park aan te leggen. Men moest 197 eigenaars dus overhalen hun eigendom te verkopen. Het grootste stuk behoorde toe aan mevrouw Martha, die zich verzette tegen de verkoop van haar bomen en woning. Onze koning Leopold II, die van Brussel een mooie stad wilde maken en er grote parken wilde aanleggen, besloot er zich mee te bemoeien. En zo kwam het dat het park in 1904 werd geopend voor het publiek.

Het oude kasteel werd omgebouwd tot een melkerij. Wandelaars dronken er een glas limonade of melk en aten er boterhammen met plattekaas.

In de loop der jaren werd dit gebouw vervangen door andere gebouwen. En nu staat er het moderne bouwwerk dat je hier voor je ziet. Deze constructie van hout en metaal vervult dezelfde rol als vroeger. Het is een plek waar mensen gezellig samenkomen om iets te eten en te drinken.

V3

Hieronder zie je een oud menu van de Laiterie. De euro bestond nog niet. In België betaalde men toen met franken! 1 euro is gelijk aan ongeveer 40 Belgische frank. Tijdens een zondagswandeling besloot een gezin met 3 kinderen er iets lekkers te nuttigen. Dit is wat ze bestelden:

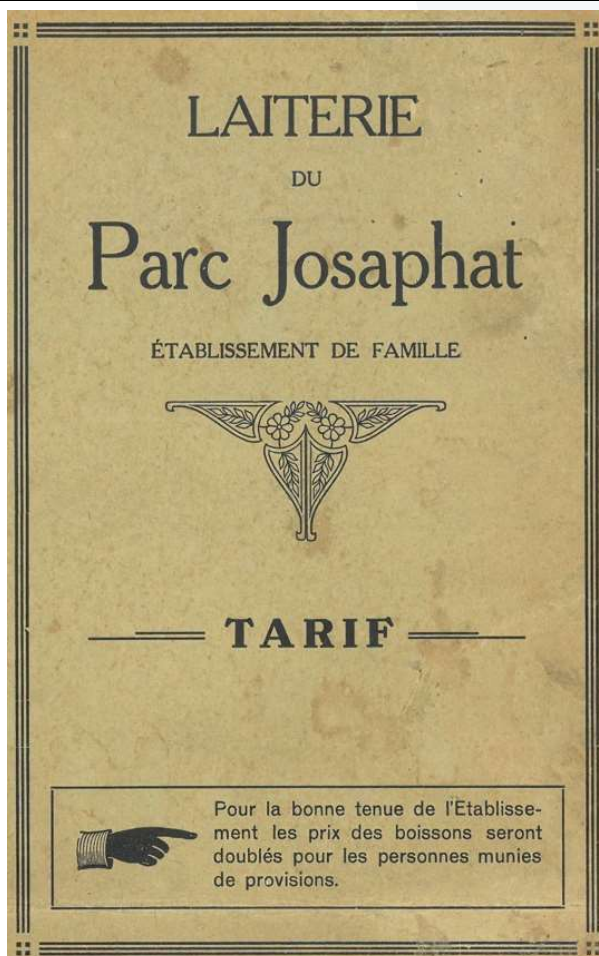
Voor de ouders: een kopje 'Jacquemotte' koffie met slagroom, een rijsttaartje, 1 kopje Chinese thee en een boterham van boerenbrood.

Voor de kinderen: 1 warme chocolademelk met slagroom, 1 chocolade-ijsje en 1 boterham van krentenbrood.

Hoeveel moesten ze betalen?

..... frank

..... euro

	Fr.	Cent.
Boissons chaudes		
Café « Jacquemotte »	2	00
Crème Chantilly.	0	50
Lait	2	00
Lait russe	2	00
Chocolat.	3	00
Thé de Chine ou Thé russe	3	00
Infusion de Tilleul, camomille.	3	00
Nos Spécialités		
Fabriquées par nous et garanties de toute première qualité		
Tarte au riz.	3	00
Tarte aux fruits.	3	00
Tartine cramoëlle	3	00
Tartine fromage blanc, pain de campagne .	3	00
Tartine pain de campagne	2	00
Crèmes glacées		
Garanties naturelles et de toute 1 ^{re} qualité		
Elles sont faites dans la maison en toute confiance		
Crème glacée vanille la coupe	3	00
Crème glacée moka »	3	00
Crème glacée cho »	3	00
Crème glacée pain de campagne nille et Moka	3	00
Coupe vanille	4	00

Ga naar dit beeldhouwwerk.

Dit is een standbeeld van een jonge vrouw met de naam Eva. Ze laat zich door een slang verleiden om in een tuin een hap te nemen van een prachtige appel.

*Ga naar de kiosk voor de **Jacques Brelesplanade**. Hier spelen muziek, orkesten en dansvoorstellingen de hoofdrol. Een tof plekje voor een foto, vind je niet?*

V4

Jacques Brel is een van de beroemdste Belgen ter wereld! Hij was een zanger, componist en acteur. Hij werd geboren in Schaarbeek en woonde er verschillende jaren.

Noem 3 van zijn beroemdste liedjes. Vraag het gerust aan voorbijgangers als je het niet weet!

.....

.....

.....

Rechts tegenover de kiosk staat deze prachtige plataan.

V5

Wanneer werd hij geplant? Je vindt het antwoord ergens in de buurt ...

- ☐ 50 jaar geleden
- ☐ 150 jaar geleden
- ☐ 300 jaar geleden

*Tegenover de kiosk links ligt de **Kasteel Marthaweg**. Het verhaal achter dit kasteel ken je al. Je zult al snel dit standbeeld tegenkomen ...*

Hier zit Assepoester uit te rusten. In haar handen houdt ze een blaasbalg, klaar om de vlammen in de schoorsteen weer aan te wakkeren. Je kent vast wel de gelijknamige film die de studio's van Disney in 1950 maakten. Wist je dat de eerste elementen uit het sprookje over Assepoester mondeling werden doorgegeven sinds de oudheid? Ondertussen bestaan er wereldwijd talloze versies van. Het verhaal dat wij hier in Europa

kennen, liet zich inspireren door de sprookjes van Charles Perrault en de gebroeders Grimm.

V6

Kleine quiz over de film van Walt Disney

Hoe heet de hond van Assepoester, de grote vijand van Lucifer?

- ☐ Bruno
- ☐ Max
- ☐ Lola

Uit welk materiaal was het muiltje dat Assepoester op het bal verloor gemaakt?

- ☐ Glas
- ☐ IJzer
- ☐ Eekhoornbont

Van wat maakt de toverfee een koets?

- ☐ Een muis
- ☐ Een courgette
- ☐ Een pompoen

Loop verder en ga op zoek naar Émile.

Tallose kunstenaars die in Schaarbeek zijn geboren of er woonden, worden in het park uitgebeeld door beeldhouwwerken of medaillons. Émile Verhaeren wandelde vroeger hand in hand met zijn toekomstige vrouw door het park. Hij was een woordkunstenaar, een dichter.

Loop door tot aan de vijver. Voor de vijver vind je dit bord, maar ook stukken gazon met bloemperken die verwilderd lijken.

V7

Schaarbeek is als gemeente een baanbreker als het op het ecologische beheer van openbare ruimten aankomt! Wat betekent dat? Verbind iedere actie met het te bereiken doel.

Bloemenweiden aanleggen	☐	☐ Vrachtwagens of auto's uit het park houden
Pesticiden verbieden	☐	☐ De biodiversiteit beschermen en insecten zoals bijen, vlinders en lieveheersbeestjes aantrekken.
De vuilnisbakken legen met de hulp van paarden	☐	☐ Zorg dragen voor de planeet en onze gezondheid

Loop langs de vijver en hou halt voor de duiventil.

Bekijk hem eens goed. Hij staat vaak afgebeeld op oude postkaarten van het park en heeft heel interessante bouwmaterialen. Steunt zijn structuur op een boomstronk? Schijn bedriegt! Eigenlijk is het een soort van beeldhouwd cement dat op hout moet lijken.

V8

Weet jij waarom je de duiven in het park het best niet voedert? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Zo lok je ze en komen er steeds meer
- ☐ De voeding trekt ratten aan
- ☐ Zo worden ze dik en kunnen ze niet meer vliegen

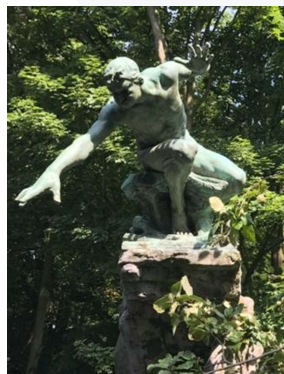
Loop verder tot aan de brug.

Deze brug lijkt een opeenstapeling van grote stenen en takken. Maar net als de duiventil is deze brug gemaakt van gewapend beton. Vroeger was het een trend om parken te sieren met bouwsels die rotsen en grotten nabootsten, voor een romantische en schilderachtige sfeer.

Ga naar Boreas, die je herkent van deze foto.

Kijk eens hoe bol zijn wangen staan! Hij blaast uit volle macht en jaagt de aanvallers weg!

In de Griekse mythologie is Boreas de god die de noordenwind blaast. Hij wordt vergezeld door Euros (de oostenwind), Zephyros (de westenwind) en Notos (de zuidenwind).

V9

Ken je andere namen van winden? In deze lijst zitten 2 indringers. Vind jij ze?

- ☐ Sirocco
- ☐ Mistral
- ☐ Colorado
- ☐ Paravent
- ☐ Tramontana
- ☐ Passaat

Keer terug en loop verder de **Kasteel Marthaweg** af. Je komt nu voorbij de 'Bollewinkel', een ouderwets snoepwinkeltje.

Ga de **Weg naar de waterval** in, die licht afbuigt naar rechts. Je komt nu langs de weide van Camille en Gribouille, de twee ezels van de gemeente.

De ezel is meer dan een symbool in Schaarbeek. Vanaf de 12de eeuw mochten enkel de molenaars van Schaarbeek de rug van hun ezels volladen met meel, fruit en groenten om die te verkopen in Brussel.

Vandaag gaan de ezels mee op ronde om de vele vuilnisbakken van het park leeg te maken!

V10

Waarom was de ezel zo graag gezien in Schaarbeek? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Omdat hij zo sterk is
- ☐ Omdat hij weinig plaats nodig heeft
- ☐ Omdat hij minder eet dan een paard
- ☐ Omdat hij koppig is
- ☐ Omdat kinderen op zijn rug ritjes kunnen maken door het park
- ☐ Omdat hij meer warmte afgeeft dan een paard

Als je verder wandelt kom je langs de grote volière. Bekijk de dieren goed en vul het rooster aan.

Recht voor je zie je een monument in het gras.

Dit monument huldigt een Belgische architect die op 35-jarige leeftijd door de Duitsers in de Eerste Wereldoorlog werd gefusilleerd omdat hij bij het verzet was.

V11

Zijn naam staat in de steen gegraveerd:

De Weg naar de waterval brengt je naar de alpentuin.

V12

De waterval stroomt nu niet meer. Wat is daar de reden van? Je vindt het antwoord vlakbij ...

- ☐ De verstedelijking van de wijk (Lambermontlaan)
- ☐ De klimaatverandering
- ☐ De rotsen brokkelden af

Loop verder over de **Weg naar de waterval**, die rond de vijver en naar de speeltuin loopt.

Als je naar de oever aan de overkant kijkt, zie je planken op de rand van de vijver liggen.

V13

Voor welk dier liggen die daar?

.....

*Ga na de speeltuin, ter hoogte van de bank tegenover je, aan je rechterkant op zoek naar de beroemde **Minneborre**, onder een rode beuk.*

Kijk hoe ze borrelt! Deze bron bood inspiratie voor talloze legenden die allemaal over de liefde gaan:

Het verhaal van ridder Theobald die hartstochtelijk verliefd was op Herlinde. Helaas moest hij gaan vechten, en hij keerde nooit meer terug.

Het verhaal van een herder die blind werd, het water uit de bron over zijn ogen liet lopen en niet alleen weer kon zien maar ook de liefde vond!

Het verhaal van Ennengarde, de dochter van een kasteelheer die smoorverliefd werd op Janneke, een molenaar uit de vallei. Hun ouders verzetten zich echter tegen hun liefde. De verliefden liepen weg en werden teruggevonden net op het moment dat ze dronken van het water van deze bron. Daardoor konden ze voor altijd samenblijven!

Hoewel je er nu niet meer mag van drinken, zet deze romantische bron te midden van het park je wel aan het dromen!

Neem vanaf de Minneborre het pad langs het beekje.

Dit waterloopje heet de Josaphatbeek. Vroeger heette het de Roodenbeek en werd het gevoed door andere beken die in de loop der jaren droog kwamen te liggen. Deze beek wordt nog altijd gevoed door de Minneborre en stroomt naar de Maalbeek, die deze naam kreeg omdat er vroeger molens op zijn oever stonden.

V14

Noem 2 Brusselse gemeenten die het woord 'beek' in hun naam dragen:

.....

Het pad brengt je naar dit monument.

V15

Je leest er de naam van de landschapsarchitect die dit park ontwierp.

Hoe heet hij?

Vind jij ook niet dat dit monument lijkt op te gaan in de natuurlijke omgeving van het park?

In sommige parken zijn de paden recht en worden de struiken perfect gesnoeid. Dit schept een gevoel van orde. In andere parken, zoals hier, zien de paden, valleien en bloemenweiden er wilder uit, alsof je door het platteland wandelt.

Loop verder over het pad langs de beek.

Langs het pad zie je stapels hout liggen. Waren de tuiniers te lui om ze op te ruimen? Nee, hoor! Deze takken vormen natuurlijke schuilplaatsen voor heel wat dieren, zoals egels en vossen.

Een pauze nodig? Je bent hier dicht bij de Laiterie. Profiteer ervan om wat te ontspannen op de esplanade, een tussendoortje te eten of naar het toilet te gaan.

Een pauze nodig?

Proficiat! Je hebt het eerste traject voltooid. Tijdens het tweede traject ontdek je weer een nieuw deel van het park.

Ontdek het Josaphatpark - Deel 2

*Tijd om andere hoekjes van het park te gaan verkennen! Neem daarvoor de weg achter de Laiterie. Wanneer je boven bent aangekomen, neem je de lus naar rechts en volg je de **Weg naar de serres**. Loop door tot aan deze ingang.*

Kun je raden waar in de verte de serres staan? Al ruim 100 jaar telen de tuiniers er het hele jaar door duizenden planten die vervolgens de straten en bloemperken van de gemeente sieren. Knap werk, tuiniers!

*Ga met je rug naar de poort staan, steek het grasveld voor je over via het paadje en loop door tot aan de asfaltweg. Ga naar rechts. Dit is de **Sint-Sebastiaansweg**.*

Je komt eerst langs dit monument dat nu onder een prachtige boom staat. De dichter waaraan het hulde brengt, zou vast heel blij zijn geweest met dit mooie plekje!

V16

Vergelijk deze foto eens met het monument dat je hier voor je ziet ... Welk deel van het beeldhouwwerk ontbreekt er nu?

.....

Onderweg zul je misschien indrukwekkende trekpaarden kruisen. Hun stallen staan in het park dicht bij de gemeentelijke serres.

Na de bocht, dicht bij de weg, zie je een fitnessproef die deel uitmaakt van het parcours.

V17

Uitdaging op het fitnessparcours: wie van jullie kan de andere kant bereiken zonder dat je voeten de grond raken?

.....

*Loop naar de banken langs hetzelfde pad op de top van het **grasperk voor het boogschieten**. Hier kun je genieten van een mooi uitzicht over Schaarbeek.*

V18

In de verte zie je verschillende torens. Vink de torens aan die je kunt zien ...

☐ Brusiliatoren

☐ Eiffeltoren

☐ Koepel van de Koninklijke Sint-Mariakerk

☐ Sint-Servaaskerk

☐ Torens van de St-Michiels en St-Goedelekathedraal

Loop verder over hetzelfde pad. Iets verderop links kom je aan een kleine, open plek met deze mast op.

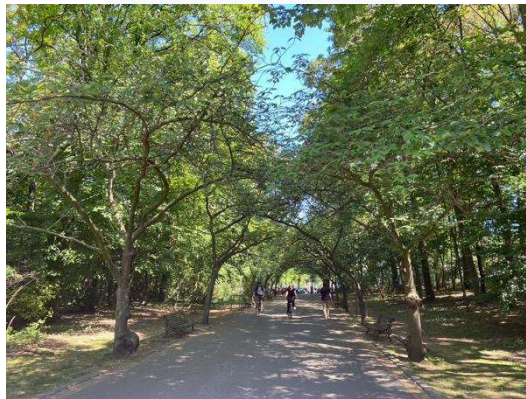

Waarom heet deze weg de Sint-Sebastiaansweg?

Sint-Sebastiaan is de patroonheilige van de boogschutters. Met een pijl en boog kun je schieten naar een doelwit dat op de grond staat. Maar hier schieten de boogschutters in de lucht en proberen ze de veren helemaal bovenin de mast te raken.

Keer terug naar de weg. Je gaat nu deze dreef voor je zien liggen. Sla die in.

V19

Helemaal op het eind, vlak naast de Louis Bertrandlaan, geven symbooltjes je waardevolle aanwijzingen.

Noem 2 verplichtingen en 2 geboden die de wandelaars in het park moeten naleven:

Verplichtingen:

.....

Verboden:

.....

*Klaar om het laatste deel van het park te ontdekken? Hiervoor zul je wel moeten oversteken. Doe dit heel voorzichtig! Steek aan de verkeerslichten de **Louis Bertrandlaan** over via het zebrapad. Vlak voor je zie je de ingang van het **Jeugdpark**. Loop de **Schaarbeek-Badweg** af. Hij brengt je naar een unieke plek!*

Badweg? Lag er dan vroeger een strand in Schaarbeek? Ja! In de Eerste Wereldoorlog konden Brusselse gezinnen geen uitstapjes maken naar de zee of het platteland. De gemeente kreeg toen het idee om op deze plaats een kunstmatig strand met zand en water aan te leggen. Het heet ook nu nog Schaarbeek-Strand.

De plas werd ondertussen vervangen door spuitfonteinen die veel waterplezier beloven op warme zomerdagen!

V20

Welk element hoorde bij dit oude decor en staat er nu nog steeds?

.....

Loop de speeltuin links voorbij. Als je via de **Weg naar de crossing** terugkeert naar de Louis Bertrandlaan kom je een nieuwe proef van het fitnessparcours tegen.

V21

Voor welk spel of welke sport dienen de velden ernaast?

.....

Verlaat dit deel van het park en keer terug naar de **Louis Bertrandlaan**. Loop via de stoep achter de crossingtribunes.

V22

Noem 4 sporten die hier worden beoefend. Een paal onderaan de trappen zal je helpen.

.....

Steek de **Louis Bertrandlaan** voorzichtig over via het zebrapad en ga naar het park via de weg die naar links gaat. Ga daarna naar rechts. Je komt nu onderaan het grote grasveld voor het boogschieten. Zoek dit beeldhouwwerk ...

Dit is Pogge! Hij leefde in Schaarbeek in de 19de eeuw. Hij wordt afgebeeld met zijn pet, zijn sjaal die bij elkaar wordt gehouden met een luciferdoosje en zijn grote klompen. Iedere keer dat er in Schaarbeek ruzie tussen verschillende mensen uitbrak, werd Pogge erbij gehaald. Hij luisterde naar beide partijen en slaagde er altijd in een oplossing te vinden waar iedereen tevreden mee was.

V23

Op het monument staat een tak van een boom afgebeeld. Achter het monument werd dezelfde boom geplant. Wat voor boom is dit?

.....

Ieder jaar eind juni wordt in het park het Kriekenfeest gehouden. Die dag wordt er een grote wedstrijd kersenpittenspuwen georganiseerd.

V24

Wat is de langste afstand die zo'n kersenpit aflegde? Begin maar al te oefenen!

- ☐ 5,5 meter
- ☐ 7 meter
- ☐ 16 meter
- ☐ 22 meter

Proficiat, je bent aan het einde van dit parcours gekomen!

Het Josaphatpark heeft bijna geen geheimen meer voor jou. Je kunt er altijd terecht om plezier te maken en van de prachtige natuur te genieten ... met het grootste respect voor die natuur!

Vond je de indringer die zich tussen de woorden had verscholen?

Terugkeren naar het vertrekpunt kan gewoon via de Ambassadeur Van Vollenhovenlaan die langs dit grasveld loopt. Nadat je voorbij het minigolfterrein liep, kom je uit op de Azalealaan en het kruispunt met de Paul Deschanellaan